

Передплата

в «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор
на шість місяців . . . 10 кор
на чверть року . . . 5 кор
на місяць . . . 1.70 кор

За границею.

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на шість місяців . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі число по 10 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редація, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунжия). Експедиція місцева в Агонії Соколовського в писанні Гавсманна.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженя. — Рекламанці неопечатані від портя. — Оголошеня вичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Політичний огляд 1904 року.

(Кінець).

А тепер звернім ся до внутрішньо-політичних і суспільно-політичних відносин. З всіх усюдів навіть від розумних людей можна почути голоси, що парламентаризм пережив ся, що він уже став осоружним для народів. Але якби основну справу розслідувати, то показало б ся, що бажане є винцем сеї гадки. Було б се вельми трудно, в яким небудь краю зібрати якусь поважнішу меншість, котра би заявила ся за знесенем парламентаризму. Певно, що галабурди і бучі, які проявляли ся в многих парламентах а також в австрійським і в останних часах в угорським, ославили вельми парламентаризм. Але хоч Мадяри так осмішили ся друхотанем столів, крісел і тн. в Пешті, всеж таки не зібрав би там тисячки таких, котрі з тої причини заявили б ся за знесенем парламенту. До сего бо довела буга малярської магнатерії, котра нагадує дуже живо часи давньої речиносполитої польської.

Також застій в австрійській радї державній не може бути причиною, щоб зносити тут парламентаризм. Нехай правительство подумає поважно над ріпшенням національного спору в австрійських краях на основі повної рівноправности, нехай рішучо стане против хибного приміювання засади т. зв. національного стану посідання, нехай подумає поважно і рішучо про відповідний регулямін для державної ради, нехай скликуване засідань державної ради не відбуває ся лише про людське око, тоді можна буде довести до уздоровлення парламентаризму і до поправи межинаро-

дних відносин в державі і в краях коронних.

Протягом 1904 року змінили ся також суспільно-політичні відносини. Іменно становище войовничої соціальної демократії доволі ослабло. Від дрезденського зїзду соціальних демократів в осени 1903 р. пішло їм, як то кажуть, з Петрового дня. Вся брутальність і нетерпимість, яка проявляє ся в соціально-демократичнім руху, виявила ся на зїзді в Дрездні. Сї вибухи ненависти і нетерпимости відтнули від себе широкі круги готові пристати до соціальної демократії, не присягаючи на Марксовські догми. Від сего удару, нанесеного дрезденським зїздом німецькій соціальної демократії, она ще доси не очуняла. Кождий новий вибір до парламенту довів до нового розчарованя, три мандати пропали — нечувані доси події в таборі соціальної демократії, котра доси йшла від побіди до побіди. Тепер уже соціально демократія намагав ся в німецьким парламентах виступати умірковано. Тепер уже можна помічувати, як промахи і пораженя радикалізму що раз більше промонувають посеред сеї фракції парламентарної дорож ревізіонізму.

Також в Італії побіда радикального напрямку Ферріо над уміркованим Турата довела до ослаблення соціально-демократичного сторонництва при останних виборах. В Медиолані, давній твердині італійської соціальної демократії, войовничі соціалісти мусіли зробити місце реакційникам, а ревізіоністичний Турати відніс сьвітлу побіду.

Бачимо отже, що самодержавне поважно захитане, демократична ідея здобуває собі що раз більші підвалини, радикальна демократія соціально занепадає, а реві-

зіонізм промонує собі що раз дорож — отсе в головних чертах білянс 1904 року на політичному полі.

До ситуації.

Рада державна скликана відручним писемом цїсаря на 24. с. м. Гороскопи єї будучої діяльності, ставлені політичними кругами після довгих і основних конференцій міністра Гавча з провідниками сторонництва, управлюють до добрих надій. Послїдна виміна поглядів — шире враєка Politik — межі бар Гавчом а провідниками молодоческого клубу управлює до внесеня, що сеї клуб в найближшій сесії змінить свою дотеперішню тактику і буде міг повернути до позитивної праці. Обструкція не тільки стане завешеною, але навіть не є виключеним, що чеські посли будуть голосували над правительственними предложениями, щоб тим дати можливість правительству приступити до здійсненя своїх намірів, дотично розвязки найбільше актуальних чесько-німецьких спірних квестій в зміцненім і спосібнім до поважної праці парламента. Який се має бути спосіб до розвязаня чесько-німецьких трудностей — поки що не знати, однак бар Гавч умів собі зеднати також і довіре Німців, так що жадне зі сторонництва не буде ставити трудностей найважшійшим справам, се є заакцентованю бюджету, оголошеному вже на підставі §. 14, рефундованю державних кас, ухваленю військового кредиту і бранки рекрутів.

Деяку трудність буде єще представляти справа італійського університету, але і се дасть поладнати ся при виrozumілости і змишнім обчисленю. Італіянци остаточно відступлять правдоподібно від аподиктичного жаданя італійського університету в Триєсті, бо Словенці вже завда-

Л. Перец.

ДУША.

З жидівського жаргону.*)

I.

Наче сонний привид пригадую собі малого, худощавого, з кінчастою борідкою жидка, що вештав ся по нашій кімнаті і з незвичайною ніжністю обнимав мене часто-густо, окривляючи сердечними цілунками.

Тямлю також, як той самий жидок лежав хорпий в ліжку, стогнав тяжко, а мати, стоячи недалеко, розпучливо билась п'ястками по голові.

Одного разу буджу ся прожогом в ночі і бачу в кімнаті повно жидів; з подвіря несесь голос широго плачу. Третьячи зі страху, я крикнув переразливо. Тоді приступив до мене один з зібраних, убрав мене скоренько і завів до су-

*) Мало хто з нас знає децо про сучасну літературу жидівску — а вже хіба нічо не читасмо з неї. А прецінь цікавою є річю для кождого пізнати сьвітогляд народу, з котрим поруч живемо і що дня маємо до діла. Цікавійше ще буде і тим, що звичайно суть то річи оригінальні, а не без характеристичних прикмет — передані в правдивім сьвітлі. Тому принявсь я зладнати сеї переклад, щоб дати образець тих неясних, забобонних, понять серед чорної стіни кімнати, з котрою звичайно зіткнувсь жиди-

сїда спати. На другий день нашої кімнати я не пізнав: на землі лежало багато мерви, зеркала було обернене склом до стїни, мосляний сьвічник покритий скатертю, а мати без чобіт, тільки в паньчюхах, сидїла на низькім стільці на землі.

Побачивши мене, заридала.

— Сирота, сирота!.

На вікні сьвітив ся каганець, при нїм стояла склянка з водою і висїв шматок полотна.

Менї говорено, що мій батько вмер, що його душа купає ся в склянці води, а полотном обтираєсь, що, если буду щиро і ревно «кадиш» відмовляти, то вона полїне просто до неба.

А менї здавало ся, що душа то крилата пташниця.

II.

Раз відводив мене бельфер з хайдеру до мів. Кругом нас літало кілька пташенят.

— Душеньки літають, душеньки літають — кликав я в захваті.

Бельфер оглянув ся і фукнув на мене:

— Іди дуреньке, то птахи, звичайні птахи.

В дома питав ся я мамі, як можна відріжнати душу від звичайної пташниця.

III.

Коли я мав вже чотирнайцять літ, учив ся талмуду з поясненнями, названими «Тосфос» і «Маршо», і то у меламеда, Зораха Шипа.

По виншній день не могу дійти, чи Шип дійсне його назвиско, чи лишень прїзвище, надане учениками.

Алеж бо щипав він, щипав немилосерно!.

Не чекав навіть, аж котрий провинить, з гори виплачував, додаючи добродушно:

— Пригадави, то тобі відрахую.

На лихо був він «могельом», до якого то фаху потрібний йому був сичастий і розрослий ніготь на великім пальці правої руки. Ніготь сеї найбільш давав ся нам в визнаки при щипаню.

А при такій нагоді мовляв Зорах:

— Не плач, не плач дармо. Прецінь щипаю лишень твоє тіло. А великеж то буде нещастє, як для хробаків в гробі менше мясива до точеня лишить ся? Га?

— А тіло, говорив дальше Зорах Шип, то в дійсности лишень пісок і попїл. Ану, потри но одною рукою об другу, то переконаєш ся!

І прїбувалисьмо.

Досьвіди удавали ся знаменито. Ми видїли на власні очи, як з рук добуває ся мїшанина піску і попелу.

— А що то є душа? — спитав я.

— Духов:сть — коротко прорік раві.

IV.

Зорах Шип ненавидїв сердечно своєї подруги ребової; за се Шпрінцу, одиначку, любив і стеріг, як ока в голові.

Ми противно: ненавидїли Шпрінци, котра нас часто денунціононала перед батьком, а любили натомість ребову, котра, крім сего, що давала на кредит бобу з горохом, то ще не раз увільняла з грізних рук жестокого ребе.

легідь виступають з жаданем утравізації сего університету, а се жадане в виду їх процентової численности в Триєсті і околиці було би вповні оправдане. Тому радше хотять Італіянци мати власний університет в Роведеро, чим утраквістичний в Триєсті і до Роведеро перенесуть, здавсь, провізорично італійські паралельки з Інсбруку, де правительство, після звісних кровавих забурень, абсолютно не хоче наново ставити кости незгоди.

Торговельні переговори з Німеччиною доведено щасливо до кінця. Після цілорічних підготовуючих праць, зірвано переговори, як звісно, підчас ціломісячного побуту гр. Посадовского у Відні і доперва в наслідок ново наведених на дипломатичній дорозі переговорів, відновлено і доведено до кінця переговори над торговельним трактатом двох союзних держав. Трудности дотичили, як здає ся, головно ветеринарній конвенції, бо тільки дотичні референти поїхали з Відні до Будапешту, де фіналізували реферати і поїхали до Берліна, де відбуває ся остаточне викінчене трактатів. Сей рік був для Німеччини під торговельним зглядом дуже корисний, бо в торговельних трактатах з Росією она використала теперішню воєнну ситуацію, а з Австрією єї внутрішнє розеднанє, виконанє парламентарним безділєм. Та мимо того і для Австрії не остав трактат без користи, хотяй може не так на економічнім, як державно-політичнім поли, іменно, що Угорщина мусіла покинути гадку економічного відокреміння від Австрії, бо тоді довіз до Німеччини був би для неї цілковито замкнений так задля високих, цімецьких цілв, як і задля австрійських, залізничних тариф, які мусіла би оплачувати на відокремінній австрійській території.

Сензацийною новиною є допесенє дневника Grazer Tagespost, немов то зараз по зборах державної ради, правительство предложит проєкт нового військового закона, вводячого дволітню військову службу, на сю реформу зажадає 200 мільонів одиоразово і надто по 110 мільонів постійно на удержанє армії. Ті величезні видатки були би пригнітаючим тягаром для населеня, платячого податки, бо они виносять майже два рази стілько, як приносить в Австрії особисто-доходовой податок, отже могли би бути покриті тільки новим якимсь високим податком. Мадярська півурядова праса заперечила тій вістці, покликуючи ся на енуціяції гр. Тіси в соймі, з яких виходило, що видатки, викликані заведенєм дволітньої служби, навіть з приближено не будуть такі високі, як се подає грацький дневник.

Захитанє правительства Комба.

На суботнійшій засіданю французского парламенту по переведеній, горячій дискусії над інтерпеляціями в справі політики правительства, заняв слово президент кабінету п. Комб і оправдував ся з починених єму закидів що до системи шпіонажі в армії.

Оборона п. Комба зводила ся до того, що заявив, що правительство осуджує доношенє і зарядило знесенє тайних вивідних пот. З другоїж сторони п. Комб підноси, що особи, які чули себе уповажненими до тайної контролі, ділали в найліпшій вірі служеня республіці против монархічно-клерикальних затії, стремлячих до поваленя ествуючого порядку. За великі заслуги почислив собі Комб знесенє конгрегацій, які уміли висших військових начальників втягнути від свої впливи і фактично диспонували проаванс офіцерів. Знесенє конгрегацій, які управляли школами, мусіло правительство назначити до певного речинця зі зглядів фінансових. Так само працювало правительство пять літ над проєктом усуненя конгрегацій, які займають ся плеканєм хорих і поладвало всякі фінансові трудности так, що проєкт жде тільки на підпис міністра скарбу. Вкінці міністер взиває палату до поагодженя військової реформи і закона про доходовой податок, і розділу церкви від держави, які то справи залагають тільки з вини палати та просят вважати всі зусилля правительства, а навіть єго похибки тільки внаслідок старань о добро республіки, якої вороги наїшли навіть поміч в становиску Папи, який нехтуючи права парламенту, поважив ся осудити становиско президента республіки. (Оплески на лівниці, бурливі протести в центрі і на правниці).

Мимо сеї відлєсної оборони, коли прийшло до голосованя, радикально-правительственна партія виявила ся дуже слабкою, бо заледви 6 голосами (287 против 281) ухвалила дневний порядок, в яким містить ся похвала програми правительства. Наслідком сего буде найправдоподобійше уступленє Комба, бо з такою більшоюстю він сам бачить, що не зможе перевести системи цілковитого зрадикалізованя Франції.

Япаньско-російска війна.

Страти Росії на морю.

«Русское Слово» зіставляє вартість російських суден, які погинули від початку війни аж до капітуляції Порт-Артура, отже за час круглих одинайцять місяців. Ось їх листа:

„Полтава“	8,073.409	рублів
„Севастополь“	8,084.409	„
„Пересвєт“	10,541.655	„
„Побіда“	10,100.000	„
„Ретвізан“	10,695.518	„
„Петропавловск“	8,074.409	„
„Боян“	6,900.688	„
„Палляда“	5,726.113	„
„Новик“	3,049.312	„
„Боярин“	3,394.024	„
„Всадник“	406.000	„
„Гайдамака“	406.000	„
„Джигіт“	1,335.703	„
„Розбойник“	1,335.703	„
„Забіяка“	406.000	„
„Бобр“	605.277	„
„Гіляк“	840.432	„
„Бвіссей“	2,000.000	„
„Відважний“	863.851	„
„Гремучий“	1,250.000	„
„Ангара“	2,566.846	„
„Казань“	1,150.000	„

Разом 87,771.550 рублів.

До сего прибуває ще вооруженє суден, обчисленє на 5,752.936 рублів, що чинить квоту разом з попередною 93,534.486 рублів. Дочисливши вартість торпедовців «Бураков», «Страшний», «Розтронний» і «Стерегущий» а також ряд затоплених при вїзді до пристані пароходів, чайок, багерів, журавлів і т. д., вартости 18 мільонів, виходить, що оборона Порт-Артура в самих тільки воєнних суднах коштувала Росію звиш сто одинайцять мільонів.

Се обчисленє «Русского Слова» о стілько не повне, що поминено в нїм утрату «Россія» і тяжкі ушкодження двох других владивостоцьких кружляків, які свішили на відсіч портартурській ескадрі і всі ті тяжкі ушкодження кораблів, що успіли схоронити ся перед затопленєм до неутральних приставій і там розоружити ся. Тож кругло можна ті страти разом оцінити на 120 мільонів рублів, або 300 мільонів корон.

Новорічний настрій.

Голоси російської праси з нагоди Нового Року є дуже поважні, але загалом оптимістичні. «Новое Время» виказує надїю, що рік 1904 великих воєнних неповіджень стане заравом починаєм до великої внутрішньої побіди. Тому наперед — кличе ся газета — без страху і зневіри, витаймо сміло сей новий рік, ідучи на стрічу сьвітлу і щастю! «Русь» признає, що кампанія 1904. р. є зовсім страчена, але потішає ся тим, що російська армія, двічі переможена, стоїть тепер перед Япанцями в страшнійшій чим перше силі, а знак св. Андрія повіває на індійськїм Океані. «Бержевия ведомості» пишуть: Вже недалекий час, коли скарги і жалі на р. 1904. умовкнуть, а на їх місце зазвєять слова вдяки і признаня, що рік 1904. був роком відродженя. — На Новий рік Петербурга не ілюміновано зовсім, як се бувало що року.

НОВИНКИ.

— **Калєндар.** В середу: Навеч. Б. Теопемі, римо-кат. Приски. — В четвер: руско-кат. *Богоявленє Госп.*, рим-кат.: Фердинанда.

— **Збори Читальні на Жовківскім** Звичайні загальні збори Читальні «Просьвіти» жовківського передмістя у Львові відбудуть ся дня 22. с. м. в неділю о 5. год. по полудни в льокалі Читальні при ул. св. Мартина ч. 17. Просить ся о численну участь. — *Виділ.*

— **Загальні збори золочівської філії «Просьвіти»** відбудуть ся в Золочеві дня 1. лютого с. р. в комнатах «Рускої Бєсїди» (стара почта). Збори розпочнуть ся о годині 9. рано Богослуженєм в церкві парохіальній. О як найчисленнійшу участь Ви. членів, представителів читальнє і маючих намір висатись в члени «Просьвіти» упрашає— *Виділ.*

— **З Києва** пишуть нам: От і ми діждались сьвят! Але чи принєслиж нам сьвята якусь радість? Ніякої. Не було у нас своєї часописї та й досї нема. Особисті проханя міністра внутрішніх справ князя Сьвятополк-Мірського дд. Науменка, Ефремова та Рябошапки лишились «глазом вопіющого в пустині». Сказано їм, що «воны» не можуть дати дозволу і подумают, що їм треба зробити. Зруйнованє Порт-Артура на Росіян не зробило великого вражіння: неначе то до їх не торкаєть ся. Але уряд заклопотаний дуженько і лаштує нові полки салдатів, щоб по-

Правдивим любимцем ребової був я. Я одержував від неї знатні додатки при закупї бобу, а як ребе увзявсь вибити мене, вона боронила зі всіх сил.

— Збую якийсь, чога хочеш від бідвого сироти? Душа його батька пімстить ся на тобі; памятай!

Ребе, у відповіді на се, пускав мене, а кидав ся на ребову.

Раз, памятаю, був зимовий вечір, а я вертав з хайдеру так цілий пощипаний і перемерзлий, що шкіра на мені стеріла.

Підвіє я тоді очи до неба, ревними сльозами заплакав і благав:

— Батеньку, пімсти ся на Зореху Щині! Боже сьвіта, чога він хоче від моєї душі?!

Я забув цілковито, що він лишень звущаєсь над тілом.

Душа кликала о пімсту.

V.

Та, коли Зорех Щин в «день радісний» відкладав талмудову книгу і почав оповідати різні історії і події, ставав тоді зівсім иншим чоловіком.

Здіймав з голови «спідок», з під якого вирала ціла купа піря, постійна краса ярмурки. Розпинав всі гузики, врівнював чоло, звичайно зморщене, усміхав ся на голос, а і голос єму якось тоді відмінював ся. При научуваню голос той був сурорий, грубий, мрукливий, словом такий, яким звук був промовляти до

ребової; при балаканках мягонький, пестливий, тонкий, добродушний, такий, який звертав ся до Шпрінци, єго дорогої душі.

А ми його все напастували, щоби нам яку історію оповів.

Не зналисьмо о тім, що Зорех Щин в своїм викладовім репертуарі посїдає один — одинокий розділ талмудичного трактату (Що є забороною лихвою?) «Сйзег Нешех» загітулований.

Від нього розпочинав і на нїм кінчив свій піврічний семестр і, хотячи — нехотячи, мусів виповняти прочий час оповіданєм історійок і байок, особливо підчас сезону зимового, коли то врочистих сьвят, в яких виклад не відбував ся, дасть Біг.

А тимчасом ми, в наївности духа, оплачували ті ласки бобом і горохом, купованим у його жінки, а навіть раз за зложені гроші справили Шпрінци червону, барханову кацабайку.

За сю кацабайку Зорех оповідав нам, як Господь Бог вибирає зі своєї скарбниці душі і тхне їх в людські тіла.

Я представляв собі тоді, що у Господа Бога в скарбниці лежать поукладані душі, як товари у моєї матери в склепнику в різних пуделках: червоних, зелених, синїх та перевязаних шнурочками.

(Дальше буде).

сплати на бойовиско. Після весни, в Росії починають ся морози і наступає час нової реакції. Але чия візьме, покаже кінець. Сьогодні у нас Новий Рік, нові надії, нові бажання... Та чи справдять ся вони, бо московські морози дуже тиснуть. — *Олеся К—ко.*

— **Виділ Бурси ім. св. Онуфрія в Ярославі** устроює дня 7. лютого с. р. вечерок з танцями на дохід сей бурси в великій сали «Сокола». Запрошеня в тих днях розсилає ся, а хто би не одержав, зволить звернуті ся до Виділу. Вечерки ярославські до тепер тіпили ся поведженем під кождим аглядом завдяки ласкавій участі П. Т. Публіки. Виділ має надію, що і сям разом наша П. Т. Публіка так місцева як і замісцева зволить своєю присутністю звеличити сей вечерок і через се подасть можливість нашій бідній бурсі придбати жменю сотиків. Виправді бурса наша має вже свою величаву хату, але се дитина в повіттю, котра потребує ще оіки і помочи, щоби могла стати на сильних основах і служити за приют для найбільшійших а потребуєчих. Виділ не має слів подяки для П. Т. Добродіів, котрі зволіли причинити ся до представлення сего дому для бурси, однак мимо щедрих жертв, які вплинули в часі будови, а котрі вносили 6.646 К бурса наша має ще довгу 31.500 К. позаяк ціла будова з місцем коштувала 43.615 К 16 с. Сума поважна, на котрої по крате потреба річно около 2.800 К. А звідкля се взяти? Ціла наша надія в Бозі і жертволюбности П. Т. наших Родимців! Тому віддаючи і на дальше нашу ярославську молоденьку бурсу ласкавій опіці П. Т. нашої жертволюбної Публіки, уклінно просимо о як найчисленнійшу участь на маючим відбуті ся вечерку. За виділ бурси ім. св. Онуфрія, Ярослав в січні 1905, о. І. Хотинський, председатель; о. К. Хотинський, секретар.

— **Товариство «Родина» в Коломиї** устроює в суботу дня 21. с. м. вечерницю з ланцями. Стрій візитовий. Початок о годні 8. вечером. Вступ від особи 1 К 50 с. — *Виділ.*

— **Попис тернопільського «Сокола».** З Тернополя пишуть нам: В перші роковини заснованя тутешнього «Сокола» виступила симпатична дружина з річним дорітком на публичнім пописі, який свідчив про успішний розвиток товариства. Поіше отворив заступник голови «Сокола» др. Грабовский промовою, в якій зазначив діяльність товариства, а єї овочі предкладає публіці до оцінки. По промові наступила перша почка попису: виступ малих хлопчиків з виравами руками. Сю повну прийняла публіка френетичними оплесками, на які вправляючи вповні заслужили, бо вирави йшли гладко і вдоволяючо. По тих слідували членські вирави з булавами, які були ще краще вирави, если би вправляючи були держали ся строго приписів і вправляли випростуваними руками. При дальших виравах на кони з оборотом і опертам рук в переді, вишла Соколи побідно, хоч рухи були тяжкі і сконбіновані. Вершком ентузіязму публіки була поява Соколик на сцені. За бурею оплесків поспілились на естраду пахучі цвіти, зелень, а серед тої пестрої завітчавої левади стояло 27 Соколик з палицями. Вирави виконано в той спосіб, що дві наші держачи кінці палиці руками, при відповідних рухах передавали палицю позаду в середині стоячій і на відворот. Ефект вирав був ще кращий чим поява вправляючих і тому вирави повторено вдруго. Дальше слідували вирави на дручку, яких оригінальність посуєно так далеко, що на будуче може не стати помислу, аби вдоволяти публіку. В дальшій точці ставлено піраміди, які справді випали гарно. Послїдні дві точки не дописали з технічних причин, а іменно вирахи запаленими смолоскипами. Загалом кождий з видів мусів внести добре вражінє з попису і міг вневнити ся, що товариство розвиває ся гарно. Заслуга в тім головно начальника вирав п. Дигдалевича, нар. учителя, який ще яко ученик визначав ся зручностю і здібностями до гімнастики. Такої фахової сили може позадивувати тернопільському «Соколові» невідно гімнастичне товариство. Наслідком сего на вирави ходять тепер поперх 50 членів, а завдяки п. Дигдалевичови отворено в «Соколі» курс для малих хлопців, яких вступ на пописі прямо очарував публіку. По пописі відбув ся комерс, на яким промовляли відпоручник львівського «Сокола» п. Доскоц і о. Сьвітенький. І ми словами послїдного закінчили єю допис: Дай Боже, щоби всі наші сокольські дружини розвивали ся так гарно, так славно, як тернопільський «Сокол», а тоді клич «Бодрім ся!» загомонить поїд небеса по всіх закутках нашого краю і ободрит наш наїд до привіту красшої будуччини. Гарзд!

— **Іменованє.** Краєва рада шкільна іменовала Івана Горбана, б. учителя низшої школи рілничої в Городенці, заступником учителя для науки господарства в муж. учит. семінарії в Тернополі.

— **З бразилійської Парани** одержуємо до поміщення отсю відозву: Братя Родимці! Уже пятій місяць минає в справі нашої друкарні, а ще далеко до пятої сотки — значить ся, слиби справа складок йшла дальше так повільним кроком, о руска часопись не узрить сьвітла в р. 1905!

Братя Родимці! В кого бє руске серце, хто пам'ятає нашу славу руску історію, хто дбає про вихованє своїх дітий в справедливій рускій вірі, хто вірить в лучшу будучність руского народу в Бразилії — той не пожалує лепта на руску друкарню, той розвине агітацію в користь друкарні поміж своїми свояками, поміж сусїдами — на кождім кроці і на кождім місяці. Братя Родимці! Громада великий чоловік, а нас ту в Бразилії не так дуже мала горетка, чиж отже не встид нам, що нема в нас до сего часу рускої часописи, наicoli о много менша горетка в Канаді має свою часопись вже другий рік! Братя Родимці! Нам треба рускої часописи, нам треба таних букварів, біблії, катехизмів, колядів, співанників і поучаючих книжочок, бо інакше молодіж наша здичіє, забуде про славу минувшїсть руско-українську, затратить найголовнійшї черти рускої віри і руского обряду — одним словом винародовить ся на сьміх і ганьбу нашої славної неї Русі-України.

Тож до діла, Братя Родимці, скінємо полуду з наших очей, застаном ся над будучністю нашої молодежи, не даймо їм пропасти в сїх лісах безслідно, возьмім собі примір з других народів, що мешкають ту з нами в меншій числі, а вже мають по дві і три друкарні, тож чей стане нам на стілько сили, щоби створити хоть одну руску друкарню, при помочи котрої розженемо пїтмю між руским народом на славу Божу і на потїху нашої нееньки Русі-України! Братя Родимці! Зближають ся Різдвяні сьвята, знаменита нагода до обговореня так важної справи, як руска друкарня, тож потрудїть ся до своїх Панотців, порадьте ся і колядуйте в сїм році на дохід рускої друкарні. Таке рішенє загалом на Зборах тов. «Просьвіти» в Куритїбі, так обрадують ся і на кольонїях Ріо-Кляра, тож надїємо ся, що і инші кольонїї підуть в сей слїд, та в той спосіб прискорить ся пекуча справа рускої друкарні. На Зборах тов. «Просьвіта» в Куритїбі рішено, що друкарня буде власностю цілого народа, що до управи нею дасть кожда місцевість тільки відпоручників, кїлько зложить соток, та що часопись має служити виключно культурним змаганям бразилійських Русинів, що всякі справи личні не найдуть в нїї місяця, а тим самим усуває ся вже з гори справа «Петр.—Вас. Кв.» — Напрям часописи має бути постуновий, но всеж умірований і релігійний. На редактора запросить ся укваліфікованого чоловіка з старого краю або з Північної Америки. Гроші дотепер зібрав в квотї триста мїлів зложені на книжку щідничу під Нр 3.164 в Саїха Есвотіса в Куритїбі. Всі, хоть би найменші лепти, виказувалисьмо сейчас в «Польській Газеті» — і надаліше мусимо користати в ласкавої услужности «Польської Газети», в Ви. Братя Родимці надсилайте складки на руки Івана Занько в Куритїбі, гва. Serito Nr. 82. *Комітет.*

Дальше слїдує спис жертводавців в Парані на друкарню. До дня 27. надолїста 1904 зложено на ту цїль в Куритїбі 172 мільраїсів, в Ріо Кляро 95 мр., в Прудентополїс 23 мр., в Агуа Амареїля 3 мр., в Понта Гросса 5 мр., а в Люцені 1 мр. Разом 300 мільраїсів.

Если хто з наших П. Т. передплатників рад би помочи своєю лептою параньским Русинам до здійсненя їх змагань, може вислати свій даток на висше подану адресу в Куритїбі або до нашої Адміністрації, яка передасть ті жертви «Параньскому Комітету» у Львові до дальшого урядованя.

— **З судової сали.** По відчитаню акту обжалованя, з якого ми подали вч-ра виїмки, трибунал переслухав першого обжалованого д-ра Трильовського. Обжалованый не почував ся до вини. Виступати проти польської і жидівської народности не міг, бо радикальна партія до якої належить, взорувала свою програму на програмі соціалїстів, а ті є интернаціоналами. Сам виступав на зборах жидівських соціалїстів в Коломиї з рефератом проти кишинівської різні. Про «бук, як руский параграф» не міг говорити, бо знає, що то є каригідне. Закладані ним «Січи» не мають політичних змагань, але з товариствами просьвітними і пожарничо-гімнастичними. Доіше жандармів на него має бути местию за інтервеляцію пос. Олесницького в соїмі, якої авторство єму приписувано. Дальше обжалуваний перечеить, немов би вказував на кишинівську різню як на примір до наслідуваня. Проти церкви не підбурював селян, бо знає, що через те втратив би між ними симпатію.

Обжалований Яцко Войчук при переслуханю перечив зробленим єму замїтам в акті обжалованя. До політики не мшав ся, бо не вмїє ні читати ні писати, а доноси на него походять з ненависті сусїдів. Намовляти до рілнього страйку не міг нікого, бо він сам винаймає робїтників. В Коломиї ніколи не був і з д-ром Трильовским не сходив ся; до «Січи» не належав, бо єї членами були й такі люди, що сидїли по криміналах. Сїчові збори відбували ся у єго брата, а не у него. По переслуханю обох обжалованих, покликуюно по червї сьвідків.

Сьвідок жандарм Оржех, заприсяжений мимо протесту обох оборонців, визнає, що др. Тр. «підмінує суспільність» через ширенє якоїсь книжки проф. Драгоманова, прогваного

з Росії. Про «Січи» розповідає сьвідок, що єї члени ходили з зелїзними палицями і топїрцями, носили камїне в дзьобенках і вибивали шибї. Сьвідок скоцфіскував два топїрці і калєндар «Запорожець». На питанє д-ра Олесницького сьвідок твердить, що нема закона про дозвіл страйкованя, про який написано в «Запорожці». На жаданє оборони се визнає запротоколовано зпропущенем вислову, що такий закон міг би підписати хїба дурень.

Другий жандарм Валєнга, переслуханий без заприсяженя, визнає подїбно як єго попередник, і додає, що д-ра Тр. уважано за короля «козаків», а се гївворив Яцко Войчук.

О. Іван Майковський, парох Борщева, незаприсяжений, визнає, що від часу заснованя в єго селї «Січи» замїтив, що відносини між ним а парохїянами остигли. Виправді сьвідок визнає при переслуханю, що вину сего приписував «Січи», але тепер єтого погляду, що то жиди-коршмарї підбурюють населенє, аби очернити «Січи». Про різню жидів і Поляків сьвідок чув раз, як перед ним жалувала ся стара жидівка, але сьвідок єї успокоїв.

Дальшій сьвідок віїт з Борщева, Семен Танасїйчук, до «Січи» не належав, хотїй грожево єму на прибитїй в почи картці на воротах. Про вибиванє шибї в селї Сїчовиками нічого не знає, лише раз вибито шибї у жиди і у одного господаря, але хто се зробив, не знає.

Сьвідок Юрко Танасїйчук, присяжний з Борщева, не мав часу належати до «Січи». Хто вибивав шибї і наліпив картку з погрозою на віїтових воротах, не знає, бо лише говорено, що то зробили «козаки».

Юрко Войчук, брат обжалованого, проти брата не хоче визнавати. На зборах «Січи» чув промову д-ра Трильовського, котрий говорив о сїкавках і проти піяньства, яке було причиною кишинівської різні. Впрочім сьвідок визнає обтяжуючо д-ра Тр., хоч сам був давнїше кошовим «Січи». Взятий в перехрестні питаня обор. д-ром Олесницьким і прокуратором сьвідок мотав ся в зізнанях і аж зіпрїв, потакуючи все, чого хотїли прокуратор і оборонець.

Сьвідка Петронєлю Кравчинську, жінку ковала з Борщева, заприсяжено мимо протесту оборонця д-ра Лєзера, бо Кравчинська гївває ся з обж. Войчуком. Кравчинська була на зборах «Січи» і чула зазив д-ра Тр. до солідарности проти Поляків а головно проти жидів.

Послїдним зі сьвідків переслуханих вчєра був Петро Чарїцький, «Поляк», що не умїє слова по польски, тому визнає по руски некорисно для обжалованих. В перехресних питанях оборонців сьвідок попав в суперечність з зізнанями при слїдствї і зложеними при розправі.

На піншній розправі переслухано незаприсяженого сьвідка Мих. Гринька, який служив у обж. Войчука і роєстав ся з ним не по доброму. Сей сьвідок як і дальшій Микита Ключик, молодий парубчак, визнавали в некористь обжалованих. Іван Максимок визнає інакше як в заболотівскім судї, де говорив проти обжалованих. На питанє прєсїдателя заявляє, що жандарми грозив єму лавцями і довгям криміпалом тому визнає при слїдствї інакше як тепер.

Сьвідок Остап Гуцуляк, заприсяжений, визнає, що сидїв на заг. зборах «Січи» при столї коло д-ра Тр., і чув, як др. Тр. говорив про солідарність селян, закладанє крамниць, зспїв, і перечеить рішучо, мовба др. Тр. говорив на зборах про різню жидів в Кишиневі. Дальшій сьвідок Остап Максимок, старий господар з Борщева, був також цілий час на зборах «Січи» і також нічого не чув про різанє жидів. Прєсїдатель відчитує тут зізнаня сего сьвідка в заболотівскім судї, де вїв мав сказати при переслуханю, що др. Трильовский говорив на зборах про кишинівську різню. Прєсїдатель констатує незгідність зізнань сьвідка, але сьвідок не пригадує собі, що тоді говорив і поклякує ся на теперїшні зізнаня, а на питанє д-ра Олесницького стверджує, що протоколу зізнань в заболотівскім судї єму не відчитано. Годить ся додати, що протокол писаний по польски, а сьвідок визнає по руски і по польски майже не розумїє.

Посмертні оповїстки.

— **О. Євген Крушинський,** парох Гаврилівки, надвірнянського повіта, упокоїв ся в 37. році житя, заразившись пятнистим тифом від свого парохїянина. В. с. п.!

— **Ігнатий Яричєвский** мїщанин міста Рогатина, патріот щирий і гарних прикмет людина, отець звісного нашого поета Сильвестра, Павліна й Івани Яричєвских, упокоїв ся в 70. році житя, по довгїй і тяжкій недугї. В. с. п.!

— **Марія Савка-Амброзия,** вдова по стражнику акцизовім, померла по довгих а тяжких терпїнях дня 14. сїчня. В. п. п.!

Телеграми

з дня 17. січня.

Відень. Міністер-президент бар. Гавч конферував вчора з красним маршалком чеського союму кн. Лобковіцом і чеським намісником гр. Куденговым.

Льондон. З Петербурга доносять, що в міністерстві не настануть віякі зміни, отже кн. Святотоплк Мірський оставе дальше міністром.

Білгород. Болгари убили вчора сербского священника Ташка в одній з граничних місцевостей Сербії.

Відень. Посвішній поїзд вискочив вчора в ночи зі шин коло Гогенау. В катастрофі згинули 3 особи а 17 подорожних є ранених.

Льондон. З головних квартир обох ворожих сторін в Манджурії доносять, що одні і другі готувлять ся до зачіпних кроків.

Ессен. Вчора страйкувало вже 91.000 робітників в вествальских копальнях вугля. Збори робітників ухвалили вчора оголосити загальний страйк, з виключенем тих закоїв, які могли би властители замкнути. Жаданя робітників не наїшли послуху у властителей копалень.

— Запросини до передплати. Як завсїгда ми мали одну цїль і одно бажане, так і тепер ми одушевлені ним: стояти в обороні прав нашої Церкви і народности та накликувати народоців до єдности. В тим згляді ми на сїм місци писали давнїйшими роками: „На тим становиску будемо тревати непоколебимо і консеквентно! Нашого національного стягу не дамо поневїряти людям, що давно вибились зїд него і стали на чужу службу. Ми віримо, що наїдїде та хвиля коли весь табор народоців стане плече об плече до борби за народні права, а на своїм прапорі напише слова: „Проч зі злукою з ренеґатами! Наша справа за чиста і за сьвята, щоби до неї посміли мішати ся нечисті руки!“

Ся хвиля вже, славити Бога, наїдїшла. Се нехай стане доказом, чи ми непоколебимо і консеквентно все стреміли до народної єдности, щоби наші народні сили повернули на зміцненє українсько-рускої ідеї і зрїст нашого національного розвою. Ми давали нераз голос людям, що стояли посторонь від нашого табору щоби через прилюдну виміну гадок проясувати душну атмосферу наших партійних відносин.

До сеї високої цїлі будемо змагати і дальше всіма своїми силами, а щоби се сповнити, ми постарали ся також о збільшенє числа наших дописувателїв на провінції та запевнили собі співучасть визначених сучасних писателїв в наших фейлетонах.

З новим роком зачнемо друкувати велику історичну повість одного з видїйших наших письменників, а також драми, нагороджені на конкурсі Тов. ім. Котляревского. Крім того маємо в теї більшу скількість дрібнїйших оповідань і новель, як також і поезий пера Осипа Маковея, Богдана Ленкого, Сильвестра Яричевского, Остапа Луцкого, Дениса Угнївця, Уляни Кравченко, д-ра В. Шурата, Л. Лопатиньского, Я. Гординьского, Франца Михайлова, Ілька Гаврилюка і др.

Дякуючи сердечно всім нашим Прихильникам, що своєю працею і заохотою піддержували нас в тяжких нераз хвилях, просимо їх також на будуче о ласкаву поміч та о приєднуванє нам чимраз більшого круга передплатників.

Всїх наших довжників просимо о ласкаве вирівнанє залеглостей. Услїва передилати ті самі, що і в попереднім році.

Редакция „Руслана.“

„РУСКА ХАТА“

ілюстрована часопись літератури, штуки і сучасного життя

виходить кожного 5. і 20. в місяци в обемі 2 до 3 аркушів друку. Передплата на цїлий рік вносить 12 К. — Число друге появить ся 20 с. м. і буде вислане лише тим, що наїдїшють передплату.

Адрес адміністрації: Льв'в, Бляхарска ч. 8.

Надіслане.

Др. Мирон Вахнянин

лікар клініки львівского універс., б. лікар клініки проф. Лайдена в Берліні
ординов у внутрішних недугах від 3—5 попол.
ул. Академічна ч. 26. (мезанін).

ХРИСТИЯНЬСКИЙ КАЛЕНДАР МІСІОНАРЯ на 1905 рік

коштує лише 50 сот., а з почтовою пересилкою 60 сот. Зміст богатий, ілюстрації гарні. При закупні більше примірників вельми значний опуст. Вислав лише за готівку: *Видавництво Чина св. Василя В. в Жовкві.*

Colosseum в пасажи Германів при ул. Соняшній у Львові. від 1. до 16. січня 1904. Нова сензаційна програма.

Щоденно о 8. год. вечер представлене. В недїлі і сьвята 2 представлення о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що пятниці High-Life представлене. Білети вчаснїйше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. З купленим білестом на фотелї, льожї і Г-рядні крісла можна їхати даром на представлене омнібусами Кольосоє, які ждуть коло Віденьської каварні.

Розклад поїздів залїзничих обовязуючий від 1. мая 1904.

(Приїзд і відїзд поданий після середно-європейского часу).

о год.	Приходять до Львова (головний дворець)	о год.	Відходять зі Львова (головний дворець)
6:00	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Хирова	6:20	до Іцкан, Яс, Букарешту, Жидачева, Потутор, Керезмезе, Чорткова (від 1/2—3/4), Сучави
6:10	з Іцкан, Чорткова, Калуша, Делїтина (чер. Коломїю 1/2—3/4 вкл. в нед. і сьвята), Керезмезе (1/2—3/4 вкл.)	6:30	до Підволочиска, Київ, Одеси, Бродів, Кошичинець, Гусятина, Чорткова
7:30	з Рави рускої, Сокала	6:45	до Лавочного, Пешту, Дрогобича, Борислава
7:40	з Підволочиска, Одеси, Київ, Бродів	6:50	до Яворова
7:45	з Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуша	8:25	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги, Любачева, Самбора, Закопаного
8:00	з Самбора, Хирова	8:35	до Кракова, Відня, Праги, Яс, Освянцима
8:10	з Станіславава, Жидачева, Потутор	9:10	до Лавочного, Хирова, Калуша, Ходорова
8:20	з Яворова	9:25	до Самбора, Хирова
8:55	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги, Закопаного через Краків, Мезельборча, Пешту	10:35	до Тернополя, Потутор
10:02	з Стрия, Борислава	10:45	до Черновца, Делїтина, Заїцк, Новоселїв
10:20	з Ршєва, Любачева	10:50	до Бєлзи, Сокала, Любачева
11:25	з Коломїї, Жидачева, Потутор, Керезмезе	1:55	посп. до Підволочиска, Київ, Одеси, Бродів, Кошичинець, Чорткова, Залїцк, Гусятин
1:10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава	2:45	посп. Іцкан, Яс, Букарешту, Потутор, Калуша, Жидачева, Чорткова, Вїжницї, Керезмезе
1:30	посп. з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Н. Саяча, Рїманова, Івонїча, Сїнока, Хирова	2:55	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги, Закопаного
1:40	посп. з Іцкан, Чорткова, Калуша, Залїцк, Кїцмана, Новоселїв (через Жучку, Вїжницї)	3:05	до Стрия, Хирова, Борислава, Тухлї від 1/2—3/4 вкл.), Сколього (1/2—3/4 вкл.), Ходорова, Калуша
2:30	посп. з Підволочиска, Одеси, Київ, Бродів, Грїмалова, Гусятин, Кошичинець, Козови	3:30	до Ршєва, Любачева, Хирова
4:35	з Стрия, Хирова, Тухлї (1/2—3/4), Сколього (1/2—3/4)	3:40	до Самбора, Хирова
4:45	з Яворова	5:48	до Яворова
5:08	з Сокала, Бєлзи, Любачева	5:55	до Коломїї, Жидачева
5:20	з Підволочиска, Київ, Одеси, Бродів, Грїмалова, Потутор, Залїцк, Гусятин, Івана пустого, Скали, Кошичинець	6:20	до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги, Карльсбаду, Хирова, Пешту, Н. Саяча
5:40	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Освянцима	6:40	до Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуша
5:50	з Іцкан, Жидачева, Новоселїв і Сучави	7:05	до Рави рускої, Сокала
8:40	посп. з Кракова, Відня, Берліна, Праги, Івонїча	9:00	до Підволочиска, Київ, Одеси, Бродів
9:10	з Іцкан, Букарешту, Чорткова, Потутор, Жидачева (1/2—3/4), Гусятин, Керезмезе, Калуша	10:45	до Перемишля (1/2—3/4 вкл.), Хирова, Н. Зацьра
9:50	з Кракова, Відня, Берліна, Брїцлава, Варшави, Праги, Освянцима, Хирова	10:42	до Іцкан, Чорткова, Залїцк, Делїтина, Сучави
10:00	з Самбора, Хирова, Сїнока, Яс	10:55	до Кракова, Відня, Брїцлава, Праги
10:20	з Підволочиска, Київ, Одеси, Бродів, Кошичинець, Залїцк, Скали, Івана пустого, Гусятин	11:00	до Підволочиска, Бродів, Кошичинець, Грїмалова, Івана пуст.
10:40	з Лавочного, Пешту, Хирова, Калуша, Борислава	11:05	до Стрия
12:20	посп. з Іцкан, Яс, Даргорода, Жидачева, Залїцк	11:10	до Рави рускої, Любачева (що недїлі)
2:31	посп. з Кракова, Берліна, Варшави, Відня, Праги	12:45	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги, Закопаного, Н. Саяча
3:25	з Тернополя, Бїрок великих, Грїмалова	2:51	посп. до Іцкан, Яс, Букарешту, Чорткова, Керезмезе (від 1/2—3/4), Сучави, Кїцмана
	на дворець „Підзамче“	4:10	до Кракова, Відня, Брїцлава, Берліна, Праги, Пешту, Самбора, Сїнока, Освянцима
7:20	з Підволочиска, Одеси, Київ і Бродів		з двірця „Підзамче“
2:15	посп. з Підволочиска, Київ, Одеси, Бродів, Грїмалова, Гусятин, Кошичинець, Чорткова	6:43	до Підволочиска, Бродів, Київ, Одеси, Кошичинець, Гусятин, Чорткова
5:06	з Підволочиска, Київ, Одеси, Бродів, Кошичинець, Залїцк, Потутор, Івана пустого, Скали, Гусятин, Бродів, Грїмалова	10:52	до Тернополя, Потутор
10:02	з Підволочиска, Київ, Одеси, Бродів, Кошичинець, Залїцк, Івана пустого, Скали, Гусятин	2:09	посп. Підволочиска, Бродів, Київ, Одеси, Кошичинець, Гусятин, Грїмалова, Скали, Івана пуст.
3:04	з Тернополя, Бїрок великих, Грїмалова	9:21	до Підволочиска, Київ, Одеси, Бродів
		11:24	до Підволочиска, Бродів, Кошичинець, Залїцк, Івана пустого, Скали, Гусятин, Грїмалова

ПОЇЗДИ ЛЬОКАЛЬНІ.

Приходять на головний дворець:

з Брухович 6:42, 7:30 рано, 11:45 перед полуд. 3:00, 4:30 і 5:08 пополудня, 7:54 і 8:59 вечером. (до 11/9 вкл.)
з Янова 8:20 рано, 1:16, 4:45 попол., 9:25 вечером (від 1/5 до 30/1 вкл.), 10:10 вечером (від 15/5 до 31/8 вкл. в недїлі і сьвята).
зі Ширца 9:35 вечер. (16 до 11/9 вкл. в недїлі і сьвята).
з Любїна вел. 11:35 вечером (від 15/5 до 11/9 вкл. що недїлі і сьвята).

ЗАМІТКА: Час середно-європейский рїхнїть ся від часу львівского о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мин. часу львівского. Нічї години від 6. вечер до 5:53 рано обїежено рамками. — В місті продає білети звичайні агенція часописий Й. Ст. Соколовского пассаж Гавемана 9, від 7. рано до 8. вечером. — Бїро інформаційне ц. к. залїзниць державних (ул. Красїцких ч. 5.) удїляє поясненє в справах залїзничих, продає білети всякого рода і розклади їзд. в годинах урядових від 8. рано до 3. пополудня, а в недїлі і сьвята від 9. рано до 12. в полудне.

Відходять з головного двірця:

до Брухович 5:48 рано, 9:30 і 10:50 передпозудн., 1:05, 3:45 і 5:05 попол., 7:05 і 8:04 веч. (від 8/5 до 11/9 вкл., 11:10 в ночи (що недїлі)).
до Янова 6:20 рано, 9:15 передпол., (від 1/5 до 30/9 вкл.) 1:35 попол. (від 15/5 до 31/8 в недїлі і сьвята), 5:18 попол. (від 1/5 до 30/9 вкл.) і 5:48 пополудня.
до Ширца 1:45 попол. (від 1/6 до 11/9 вкл. в недїлі і сьвята).
до Любїна вел. 2:15 попол. (15/5 до 11/9 вкл. в нед. і сьвят.)